

2011-03-22

Dnr 43-2010:5175

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Heby skola F-6
i Heby kommun

2011-03-22

Tf rektor Inger Jansson

Heby skola F-6

Inger.jansson@heby.se

Heby kommun

Charlotte.lundgren@heby.se

Tillsyn i Heby skola F-6

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Heby skola F-6 och Heby kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

I några av skolans klasser saknas arbetsro för eleverna. Skolan behöver snarast vidta ytterligare åtgärder för att komma tillrätta med de kränkningar som förekommer mellan eleverna samt säkerställa att relationen mellan vuxna och elever präglas av respekt och ömsesidigt förtroende. Samtidigt som eleverna beskriver de brister som finns när det gäller lärandemiljön så är de noga med att framhålla att *"man lär sig mycket"*, *"man får säga vad man tycker"*, och *"säger man vad som är fel så blir det ofta åtgärdat"*.

Vid tillsynen framkommer att Heby skola F-6 saknar sammanställningar över elevernas måluppfyllelse. Detta gör att Skolinspektionen inte kan bedöma i vilken grad skolans elever når målen. Resultaten från de nationella ämnesproven för årskurs 3 och 5 indikerar dock att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Var femte elev når inte de nationella provens mål för årskurs 5.

Skolan måste under rektorns ledning vidareutveckla sitt kvalitetsarbete. Kunskapsresultat och resultat av värdegrundsarbetet utvärderas och analyseras i begränsad omfattning. Det leder till att resultaten inte är kända i verksamheten och kan bidra till utveckling av verksamheten. Skolan behöver arbeta med att systematisera sina uppföljningar och utvärderingar och den därtill kopplade analysen, så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att behov av förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda detta kvalitetsarbete på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Rektorn behöver också ta ett större ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Elevernas individuella utvecklingsplaner behöver förbättras. Även skolans arbete med åtgärdsprogram behöver vidareutvecklas så att dessa blir ett bättre redskap när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring elever i behov av särskilt stöd. Inför det fortsatta arbetet med att vidareutveckla åtgärdsprogrammen är det viktigt att rektorn tar ansvar för att en utredning alltid ligger till grund för upprättandet av åtgärdsprogram. Även en utredning av lärmiljön bör finnas med.

Både lärare och rektor är medvetna om flera av de brister som Skolinspektionen identifierat. Exempelvis har skolan inlett ett arbete med att inför varje arbetsområde utarbeta lokala pedagogiska planeringar där tydliga mål för området ska presenteras för eleverna.

Skolinspektionen har i tillsynen av Heby skola F-6 identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag).
- De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn ser inte till att lärarna utgår vid bedömning från de nationella målen i kursplanerna (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).

- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektorns ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges (5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn ser inte till att lärarna i tillräckligt hög grad klargör mål och krav för föräldrar och elever (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Rektorn säkerställer inte att undervisningen utgår och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, kursplanerna).
- Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att undervisningen utvecklas och blir mer stimulerande i alla ämnen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Relationerna mellan vuxna och elever, elever/elever bygger inte alltid på respekt och ömsesidigt förtroende. Alla elever har inte en lärandemiljö präglad av trygghet och arbetsro (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 a kap. 6-8 §§ 1985 års skollag).
- Rektor ser inte i tillräckligt hög grad till att en utredning görs om det framkommer att en elev har behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).
- Alla elever som är i behov av särskilt stöd får inte sådant stöd (4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

- Rektorn säkerställer inte att studiehandledning på modersmålet ges till de elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn fattar inte beslut enligt bestämmelserna (2 kap. 15 § andra stycket, 5 kap. 5 §, 5 kap. 10 § grundskoleförordningen, JO:s beslut 2 oktober 1997 dnr 3053-1996).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

I samband med uppföljningen av tillsynen av Heby skola F-6 begär Skolinspektionen en sammanställning, på övergripande skolnivå, av elevernas kunskapsresultat utifrån kursplanernas krav.

Rektor och Heby kommun har ansvar för att Heby skola F-6s brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 3 månader från den dag beslutet för Heby kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Heby kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Jane Strandberg.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Sigbritt Gålnander

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för skola Heby skola F-6

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Heby kommun under februari till april 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte skolan den 17-18 februari 2011. Ansvariga för tillsynen har undervisningsrådet Sigbritt Gålnander och utredare Jane Strandberg varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Heby skola F-6, dels den information som samlats in under besöket. I Heby skola F-6 intervjuades rektorn, vikarierande rektor, lärare, annan personal och elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Heby skola F-6

Heby skola F-6	Antal elever
Förskoleklass	36
Grundskolan	248

Källa: Skolans egna uppgifter mars 2011

Heby skola F-6 ligger i tätorten Heby. Skolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6.

Skolans personal och elever är organiserade i fyra arbetslag. Ett arbetslag omfattar förskoleklasserna och fritidshemmen, ett arbetslag omfattar årskurs 1-3, ett årskurs 4-6. Slutligen finns ytterligare ett arbetslag som omfattar skolans specialpedagogiska resurser. Varje arbetslag har en så kallad teamledare. Teamledarna ingår tillsammans med rektor och specialpedagog/utvecklingsledare i skolans ledningsgrupp.

I rektorns ansvar ingår förutom Heby skola F-6 även ansvar för fritidshem knutna till skolan. Kommunens ansvarstagande för fritidshem beskrivs dock i separat rapport. Vid tillsynstillfället arbetade skolans rektor som tillförordnad förvaltningschef. Både rektor och den tillförordnade rektorn deltog i Skolinspektionens intervjuer.

Tillsynsprotokoll för Heby skola F-6

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Heby skola F-6 saknar sammanställningar på skolnivå av elevernas måluppfyllelse i respektive ämne. Sammanställningar finns endast över elevernas resultat i de nationella ämnesproven för årskurs 3 och årskurs 5. Därmed saknas viktiga underlag för att bedöma hur väl skolan har lyckats med kunskapsuppdraget. Resultaten från de nationella ämnesproven indikerar dock att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

I de nationella ämnesproven år 2010 har enligt skolans egen bedömning 92 procent av eleverna i årskurs 3 nått målen i matematik. I svenska har 84 procent av eleverna nått målen.

I de nationella ämnesproven för årskurs 5 år 2010 redovisar skolan en måluppfyllelse på 78 procent i matematik, 81 procent i svenska och 81 procent i engelska. Detta innebär att ungefär var femte elev inte når målen enligt de nationella ämnesproven. Resultaten har försämrats något jämfört med de nationella ämnesproven 2009.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Rektorn har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

Tillsynen visar att flera av lärarna saknar utbildning i flera av de ämnen de undervisar i. Många av skolans lärare arbetar som klasslärare vilket innebär att de undervisar i nästan alla ämnen, samtidigt som deras utbildning är avgränsad till ett fåtal ämnen. I intervjun med rektorn framkommer också att det finns möjlighet att omorganisera lärarbemanningen, så att lärarna i högre grad undervisar i de ämnen de har utbildning för. Skolan har dock inte använt sig av detta organisatoriska utrymme.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elevernas individuella utvecklingsplaner är idag inte utformade på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i respektive ämne. Till stöd för arbetet med att bedöma och beskriva elevernas kunskapsutveckling i de individuella utvecklingsplanerna finns lokalt utarbetade underlag där de nationella målen är tolkade till delmål för olika årskurser. Kvaliteten på dessa underlag skiljer sig åt och utgör i några ämnen en beskrivning av vilka områden som eleverna arbetat med snarare än vilka kunskaper som eleven tillgodogjort sig. Detta innebär att de skriftliga omdömena inte alltid är relaterade till målen i läroplanen och kursplanerna.

Den framåtsyftande delen måste bli tydligare så att elever och föräldrar lättare kan utläsa vilka kunskapsmål som åsyftas. Prioriterade mål som "*stavning*", "*läsandet och skrivandet*" är alltför generella beskrivningar. I det urval av planer som Skolinspektionen tagit del av är den framåtsyftande delen i stort sett begränsat till matematik och svenska. Prioriterade mål för något av de övriga ämnen återfinns inte i. Vidare måste skolans insatser för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt tydligare beskrivas. Elevens och hemmets ansvar beskrivs i högre grad än skolans ansvar.

Se vidare området nedan Lärares bedömning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna utgår vid bedömning från de nationella målen i kursplanerna.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjuer och samtal med lärarna framkommer att de inte alltid bedömer elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella målen i kursplanerna, vilket också visar sig i de brister som beskrivs ovan gällande de individuella utvecklingsplanerna. Skolan har tillsammans med två andra skolor i kommunen nyligen reviderat och vidareutvecklat lokala kursplaner där de nationella uppnåendemålen i alla ämnen brutits ner till lokala delmål för respektive årskurs. Lärarna beskriver dock svårigheter att bedöma elevernas kunskapsutveckling i de ämnen där de lokala målen beskrivs i form av arbetsområden och inte i kunskapsmål. Exempel på detta är lokala mål som "*vikingatiden*" eller "*kristendomen*".

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag,
Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorn måste i en högre grad följa upp lärarnas undervisning. Rektorn beskriver att hon håller sig förtrogen med verksamheten genom lektionsbesök, medarbetarsamtal, samtal med elever och föräldrar samt genom att delta i skolans olika konferenser. Intervjuer med rektorn och lärarna visar att rektorn inte specifikt följer upp likvärdighet, undervisningens kvalitet eller hur läroplanen och kursplanernas mål att sträva mot verkligen genomsyrar undervisningen. Lärarna efterfrågar rektorns närvaro i undervisningen samt återkoppling på undervisningen som ett stöd för det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Rektorn menar att det är svårt att i tillräckligt hög grad hinna följa upp undervisningen i någon större utsträckning på grund av hög arbetsbelastning. Det elevvårdande arbetet tar det mesta av tiden liksom administrativa uppgifter.

Se vidare området Fokus på lärande.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag
Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Heby skola F-6 uppvisar brister i sitt kvalitetsarbete. På skolnivå kan inte skolan redovisa några sammanställningar av elevernas kunskapsutveckling i några ämnen utöver matematik, svenska och engelska. I dessa ämnen finns resultaten redovisade i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Skolan gör också årliga tester med alla elever i läsförståelse, läshastighet och rättstavning. Rektorn och lärarna har visserligen en allmän bild över måluppfyllelsen på individnivå och i klasserna men det finns ingen dokumentation över denna i förhållande till målen i de nationella kursplanerna på skolövergripande nivå och över tid. Skolan saknar därmed ett fullt ut fungerande uppföljningssystem vilket innebär brister i skolans kvalitetsarbete. Skolans resultat är därmed inte kända och utgör inte på ett tydligt sätt ett underlag för utveckling av verksamheten.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Genom intervjuer med rektorn, lärarpersonal och skolans elevhälsoteam kan Skolinspektionen konstatera att skolan saknar rutiner för att följa upp och analysera hur det särskilda stödet utformas och fungerar. Den uppföljning och utvärdering som görs ligger på individnivå. En skolövergripande utvärdering och analys behövs för att kunna analysera hur de olika stödinsatserna fungerar och vilka resultat som uppnås på skolan.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna i tillräckligt hög grad klargör mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Eleverna beskriver att de tillsammans med föräldrarna får ta del av mål för de olika ämnena vid utvecklingssamtalen. Eleverna säger sig dock inte alltid förstå vad de olika målen innebär. Rektorn uppger att inför varje läsår presenteras också skolans mål, krav och innehåll i undervisningen på ett föräldramöte. I samtal med lärarna framkommer att de ibland upplever svårigheter med att särskilja vad som är mål för undervisningen respektive undervisningens innehåll. Följden blir att det varierar mellan olika ämnen eller olika arbetsområden om mål och krav finns formulerade och delges eleverna. Sko-

lan har påbörjat ett arbete med lokala pedagogiska ämnesplaneringar där lärarna ska förtydliga kursplanemålen för eleverna. Detta bekräftas av eleverna men de beskriver samtidigt att det inte är alla lärare som utarbetar sådana planeringar som eleverna kan ta del av och förstå. Rektorn och lärarna lyfter själva fram arbetet med tydliga målformuleringar som ett angeläget utvecklingsområde.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att undervisningen utgår och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, kursplanerna

Motivering:

Det finns elever på Heby skola F-6 som bedöms vara i behov av undervisning enligt kursplanen i svenska som andraspråk. För närvarande erbjuds dessa elever svenska som andraspråk mer i form av särskilt stöd i svenska och inte som ett eget ämne utifrån kursplanen för svenska som andra språk. Skolan saknar vidare lärare med ämneskompetens i svenska som andraspråk. Skolinspektionen vill betona att skolan har en skyldighet att anordna undervisning i svenska som andraspråk för elever som har annat modersmål än svenska och som är i behov av detta.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att undervisningen utvecklas och blir mer stimulerande i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot 2.2.Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Utifrån intervjuer och samtal med skolans elever framträder en bild av det finns en stor variation mellan olika ämnen och lärare om eleverna erbjuds en stimulerande undervisning. Exempelvis beskriver eleverna att arbetet i en del ämnen kan upplevas som enformigt när det gäller innehåll, arbetssätt och arbetsformer. Mycket av arbetet är styrt av den lärobok som används i ämnet. Undervisningen utgår inte i tillräcklig hög grad från elevernas tidigare erfarenhet och kunskaper. Samtidigt lyfts goda exempel fram där läraren utgår från elevernas erfarenhet och intressen, varierar arbetssätt och redovisningsformer på ett sätt som ger eleverna lust att lära. Både lärare och rektor är medvetna om denna variation. Lärarna behöver därför samverka för att sprida goda exempel på hur de kan utveckla sitt arbete så att undervisningen i alla ämnen blir mer stimulerande. Rektorn har ansvar för att skapa förutsättningar för lärarna att utveckla sin undervisning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

Tillsynen visar att eleverna på Heby skola F-6 i varierande grad ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Det finns klasser där eleverna får tydliga mål för sitt lärande och därigenom också möjlighet att påverka sitt lärande. Eleverna i andra klasser har svårt att ge andra exempel på inflytande än val mellan olika förutbestämda arbetsuppgifter eller i vilken ordning arbetsuppgifter ska genomföras. Lärarna planerar det mesta av undervisningen själva och eleverna för sällan möjlighet att ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering. Lärarna menar att de ger eleverna ett inflytande över utbildningen men anser att de kanske inte tillräckligt tydligt berättar för eleverna hur och när de kan utöva sitt inflytande. Skolan har med hjälp av pedagogiska planeringar påbörjat ett arbete med att för eleverna tydliggöra målen för olika arbetsområden, vilket är en förutsättning för elevernas inflytande över sitt eget lärande.

Skolan har valt att ge eleverna ett mer formellt inflytande i form av klassråd och elevråd. Det arbetet fungerar enligt samtliga intervjugrupper bra.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Relationerna mellan vuxna och elever samt elever emellan bygger inte alltid på respekt och ömsesidigt förtroende. Alla elever har inte en lärandemiljö präglad av trygghet och arbetsro.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Samtal, intervjuer och observationer visar att lärandemiljön i vissa klasser inte är acceptabel. Bristande arbetsro är ett stort problem för några av de elever som Skolinspektionen samtalat med. Lärarna bekräftar elevernas beskrivning och menar att de insatser som gjorts av skolan inte är tillräckliga.

Eleverna menar vidare att det i vissa årskurser råder ett oacceptabelt språkbruk eleverna emellan. Som elev kan man bli kallad "*hora*", "*bög*" och liknande tillmälen. Det förekommer även att elever från andra länder blir retade på grund av sitt ursprung. Situationen under rasterna beskrivs också av eleverna som tidvis orolig och att det förekommer slagsmål. Matsalssituationen i den så kallade "*stora matsalen*" upplevs av flera elever som otrygg vilket gör att man "*tappar matlusten*". Orsaken till detta anges att i stora matsalen äter eleverna från Heby åk 5-6 tillsammans med eleverna från Heby 7-9 och att de yngre eleverna inte känner sig trygga med de äldre eleverna.

I samtal och intervjuer beskriver skolans elever även tillfällen där vuxna på skolan behandlat elever på ett sätt som upplevs som kränkande. Rektorn uppger att hon saknar information och kunskap om att elever på skolan kan uppleva sig kränkta av vuxna och därmed inte har haft möjlighet att utreda om elevernas upplevelse stämmer.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav.

Författningsstöd

14 a kap. 6-8 §§ 1985 års skollag

Motivering:

Skolan bedriver enligt rektor och lärarna ett förebyggande arbete för att förhindra kränkande behandling. Detta sker bland annat genom kamratstödjare, samtal i elevgrupperna, tydliga ordningsregler och ett anpassat rastvaktssystem. Enligt rektorn ska varje klass regelbundet arbeta förebyggande med olika värdegrundsfrågor. Detta arbete ska vara schemalagt. Enligt eleverna skiljer sig detta arbete åt mellan olika klasser, alltifrån veckovisa regelbundna samtal till mer sporadiskt förekommande samtal. Vissa temainsatser har tidigare gjorts och följts upp. De har exempelvis handlat om språkbruk och att vara en bra kompis. Enligt Skolinspektionen är det viktigt att sådana insatser inte bara görs som enstaka inslag utan finns med i undervisningen kontinuerligt.

Skolan har en likabehandlingsplan som också fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen bygger inte på någon aktuell kartläggning av förhållandena på skolan. Detta gör att verksamhetens specifika förutsättningar och därtill kopplade åtgärder inte syns i planen. Enligt skolan har en kartläggning genomförts men planerade åtgärder har inte skrivits in i planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektor ser inte i tillräckligt hög grad till att en utredning görs om det framkommer att en elev har behov av särskilt stöd.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

De lärare som Skolinspektionen intervjuat eller samtalat med framför samstämmigt att det finns brister när det gäller kravet på utredningar om elevers behov av särskilt stöd. De brister som beskrivs är att handläggningen av mer omfattande utredningar tar oacceptabelt lång tid. Det kan enligt lärarna ta år innan en utredning kommer till stånd.

Skolinspektionen har också kontaktats av föräldrar som bekräftar den långa utredningstiden av barns behov av särskilt stöd.

Även rektor och skolans specialpedagog tillika tf rektor är medvetna om problemet. De bekräftar att handläggningstiden kan vara lång, men att tiden styrs av en centralt kommunövergripande arbetsgång som inte rektor råår över. Handläggningstiden är beroende av hur många ansökningar som står på kö i kommunen men även av att Heby kommun inte har någon anställd skolpsykolog.

Både lärare och föräldrar uppger dock att en del utredningar har skolan själv kompetens att göra, men att även handläggningen av sådana utredningar tar alltför lång tid.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. Elevers behov formulerade i mål framgår inte alltid tydligt. Skolan måste i programmen tydligare särskilja mål och delmål från beslutade åtgärder. Vidare ska enligt skolans mall för åtgärdsprogram åtgärder beskrivas på tre olika nivåer, individ-, grupp- och organisationsnivå. Av det urval av åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av beskrivs enbart åtgärder på individnivå. Förändringar av exempelvis lärandemiljön återfinns inte.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Alla elever som är i behov av särskilt stöd får inte sådant stöd

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Alla elever som är i behov av särskilt stöd ges inte detta på Heby skola F-6. Det särskilda stödet ges främst i ämnena svenska, engelska och matematik. I matematik och svenska genomför skolan olika tester och diagnoser för att identifiera vilka elever som har behov av särskilt stöd. Stöd erbjuds i form av arbete i mindre grupper eller i form av enskilt stöd. I övriga ämnen har eleverna sämre möjligheter att få särskilt stöd. Vid intervjuer bekräftar samtliga intervjugrupper att inte alla elever som har svårigheter i skolarbetet får särskilt stöd i de ämnen de behöver.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att studiehandledning på modersmålet ges till de elever som har behov av det

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

På Heby skola F-6 finns elever som enligt rektorn och lärarna har behov av studiehandledning på sitt modersmål för att kunna uppnå målen för utbildningen. Trots detta anordnar skolan ingen studiehandledning på modersmålet. Eftersom studiehandledning på modersmålet är en form av särskilt stöd är det rektorns skyldighet att se till att detta ges till de elever som behöver det.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna

Bedömning:

Rektorn fattar inte beslut enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

2 kap. 15 § andra stycket, 5 kap. 5 §, 5 kap. 10 § grundskoleförordning

JO:s beslut 2 oktober 1997 dnr 3053-1996

Motivering:

Rektorn har beslutanderätt via delegation angående anpassad studiegång. Skolinspektionen har tagit del av sådant beslut gällande en elev. Beslutet om anpassad studiegång uppfyller inte författningskraven. Av beslutet om anpassad studiegång ska det framgå på vilket sätt undervisningen har anpassats. Bland annat måste det framgå vilka ämnen som påverkas och i vilken utsträckning.

Vidare behöver den blankett som används vid placering i särskild undervisningsgrupp revideras. Det gäller exempelvis rubriken liten undervisningsgrupp liksom fel adress gällande överklagandehänvisning.

Det åligger också rektor att fatta beslut om elev har rätt till att läsa enligt kursplanen för svenska som andra språk. Rektor har inte fattat sådana beslut.